

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va eși Mercuri-a, Vineri-a si Dominic'a.

Locuința Redactorului
si
Cancelari'a Redactiunii
e in
Strat'a Morariloru Nr. 13.

Arhivile nefrancate nu se voru
primi decâtu numai de la corespon-
denții regulari ai „Federatiunii.”
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

Pretulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre șese lune . . . 6 fl. „ „
Pre anulu întregu . . . 12 fl. „ „

Pentru Roman'a:
pre an. întregu 40 Lei n. = 16 fl. v. a.
„ 6 lune 20 „ „ = 8 „ „
„ 3 — 10 „ „ = 4 „ „

Pentru Inserțiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-
brale pentru șesece care publicati-
une separatu. In Loculu deschisu
20 cr. de linia
Unu esemplariu costă 10 cr.

Pest'a, 15 aprile 1869.

Lucrurile cari se petrecu de unu timpu in coce in Roman'a libera au trasu asupra-le atentiunea publica a Europei. Noi, ca cei mai de aproape interesati, cari in puterea legaturii de sange si a aspiratiuniloru nationale comune, ne bucuramu d'impreuna cu fratii nostri si ne intristamu asemenea cu d'insii primim cu dorere la cele ce se petrecura subdecursulu alegeriloru, plangemu amaru a supr'a scenei carea ni-se infatisia. Diurierele straine si anume cele austromagiare cari de altmintrea se bucura, ba salta de bucuria ca s'au schimbatu, conformu dorintiei lor, politici'a Romaniei, sunt silite a recunoste ilegalitatele si neaudețele brutalități perpatrare de agintii guvernului actualu. Intru adeveru daca numai jumetate d'in acele dovede cari le publica „Romanulu“ sunt adeverate (alte diurnale nu primim de unu timpu in coce adeca de candu curgu alegerile, singuru diuariulu „Progresulu“ ni veni in d'ilele aceste, dar' se scie ca acestu diariu nu cuprinde decâtu publicatiuni) atunci forti'a bruta a guvernului este pre deplinu constatata. Neci odata la noi in Ungaria, eldoradulu batalheloru electorale, nu s'au intemplat ca agintii guvernului se bata pre omeni, ci s'au batutu intre sine alegatorii partiteloru contrarie, ceea ce in Roman'a au fostu lucru necunoscutu, cu atâtu mai strainu si mai revoltatoriu spectacolu este a vedè pre guvernul intratu prin agintii se în rolulu gladiatoriloru. *ba a calailoru. Repetimu, daca sunt adeverate* ce câte s'au stracoratu pana acum la noi, d'in esecese de putere, ministeriulu actualu s'au umilitu in ochii Europei civilizate, dar' cetatenii cei liberi ai Romaniei libere inca si-dedera unu testimoniu de neapertate, de nematuritate si de putiena putere morale. Ei dovedira ca nu au convictiuni, principie solide, si ca sunt, ca florea sorelui, dedati a se inchina purureacelui ce are puterea in mana. Tristu lucru pentru vitoriu. Inimicii seculari ai Romaniei in parte si ai Romanismului in genere se voru bucura vedendu ca parerile loru despre slabitiunea (de caracteru) fiiloru Romaniei este constatata prin fapta. Noi, cari credemu in destinele Romaniei, in puterea vitale a elementului nostru, consideramu acestu evinmentu extraordinariu numai de unu ce efemeru. Pre câtu au fostu de neacceptatu, pre atatu-a va fi de trecatoriu. Ast'a e credinti'a nostra. Multi d'in cei ce se aliara cu puterea actuala numai d'in ura personala câtra cea cadutu se voru desamagi curendu si camer'a Romaniei, dupa constitutiunea ei, pote se dèe unu nou spectacolu neacceptatu. Am disu-o mai de multe ori, ca in Roman'a neci unu guvern, ori d'in care partita ar' eșt elu, nu pote urmà alta politica decâtu romanésca, cu câtu mai vertosu trebue se presupunemu acést'a despre adunarea nationale a Romaniei. — D. Cogalniceanu, cunoscutu de energi'a sa, carea precum alta data asiè si asta data au mersu pana la mila, nu pote lucrà in contr'a mariloru interese a le natiunii sale, si nu va lucrà suntemu siguri; trecutul s'eu nu si-lu pote renegà, neci ca doresce a-lu obnubilà, s'eu a sterge acele pagine frumose, cari le au meritatu in istori'a natiunii romane, cu atâtu mai putieniu a-si caseiga laud'a lui Erostratu. Nu, fàra indoela nu. Celea ce se petrecu acum in Roman'a sunt pentru noi asta-di inca o enigma, carea inse vitorulu celu mai de aproape are se ni-o deslege. — Pentru ca cetitorii nostri se se pota orientà câtu de câtu a supr'a neintielesii politice momentane a cabi netului d'in Bucuresci, trebue se reamintimu unu faptu, carele multi lu voru fi trecutu cu vederea ca neînsemnatu, dar' credemu ca elu splica multu. Este cunoscuta relatiunea in care stà diuariulu Pesthiescu „Pesther Lloyd“ câtra guvernulu actualu

alu Ungariei. Acestu diariu d'in caus'a limbei sale mai universale servesce de organu diplomatiei unguresci, si d'in acesta cauza impartesfite lui, articlii se de fondu si mai alesu cei despre politic'a interna, apoi *incâtu-va cea esterna conforme angustei sfere de activitate a nascandei diplomatie magiare*, merita tota atentiunea, si mai alesu cei de natur'a categoriei d'in urma merita a fi studiati, in tota întemplarea inse a nu fi trecuti cu vederea. — Am vrutu se semnalismu d'intru inceputu unu articlu, aparutu inca cu finea anului espiratu, in colonele diuariului „P. L.“ in carele se dicea destulu de apriatu ca „Ungaria (camer'a si guvernulu) nu va da neci unu banu si neci unu fecioru in contr'a Prussiei, la intemplare candu acést'a ar tinde a trece riulu Menului si a-si anesà German'a meridiunala — lasa ca se inghitia Prussia, ca si structionulu franture de sticla, cuie de feru, etc. Vedia d'ins'a cum le va mistu.“ Acesta dechiaratiune a carei-a importantia o precepura cumnati d'in Viena au redicatu atunci o furtuna carea prin mai multe splicatiuni de d'incoce de abie s'au potutu alina. Se nascuse faim'a despre elatinat'a pusetiune a Dlui Beust, ceea ce ar fi fostu identicu cu schimbarea sistemului inauguratu. De atunci acelu refrenu de „neci unu banu, neci unu ostasiu“ s'au repetitu mai de multe ori in „P. Lloyd“ chiaru si mai in d'ilele trecute, a buna sama nu fàra intentiune si nu de capulu si pre barb'a Redactiunii s'au incumentatu. S'au comisu unele indiscretiuni ca unu agentu politicu alu guvernului prussianu ar fi petrecutu mai indelungatu la Pest'a, ca s'ar fi intorsu si pre la Redactiunea diuariului amentitu, etc. dar intorcerea lui va fi fostu pre aiurea, la locuri multu mai competinti, destulu ca lumea incepù a crede in nescari stipulatiuni secrete — caror'a urmara, se intielege de sine, contra stipulatiuni, intre cari ar' figurà retragearea ministeriului Brateanu in Roman'a vecina, pof-tita si de imperatulu Napoleonu, pote d'in motive cu totul de alta natura. Departarea d'in functiuni a tuturor romaniloru reu-veduti la Bud'a, mai alesu a Transilvaneniloru si cu unu cuventu apesarea — celu putieniu pre unu tempu — a tuturor elementelor contrarie politice actuale a guvernului ung. — Vediramu unulu dupa altulu destituitu pre toti barbati partitei nationale in Roman'a si pre toti Ardelenii cari facea onore numelui romanu si posturiloru ce ocupau. Vedemu inaugurata o politica asemenea celei d'in d'ilele fanariotiloru! Dar' nemicu in lume nu e statatoriu si tote precalculàrile omenesci destinulu le decide. Se mai adaugemu ca semnulu ce s'au datu d'in Berolinu si s'au executatu atâtu de bine la Bucuresci o politica straina inscenandu-se prin fortia, asemenea prin sila se va delaturà, se nu uitamu inse ca aceea este timpurare, de adi pre mane, neci ca au fostu menita a durà. Se punemu ca Prussia ar' inghitit buldii cei mari de balmosiu, e bine, suferindu Austria o noua umilire, devenire ar' Ungaria mai potinte, mai putieniu amenintata de Prussia cea mare devenita formidabila prin unirea elementului Germanu? Ore nu s'ar' potè intemplà ca Austria se intorca politic'a fatia cu unu atare evinmentu? Ore Napoleonu este in voitu la asemenea politica? In fine, ore Roman'a unde s'au intronatu o secundogenitura prussiana ar fi mai putieniu periculosa pentru Ungaria atunci candu Prussia ar' deveni formidabila? Tote aceste intrebàri le punemu altor'a si nu cetitoriloru nostri. Intrigele machiavelistice se resbuna ele pre sine. Observamu inca odata politic'a inaugurata de curendu in Roman'a este efemera este trecatori'a si nu involve neci unu periclu pentru natiunea romana.

Inconvenientulu, s'eu daca place, r'elulu jace numai in modulu silnicu prin carele s'au inauguratu. Pote fi

ca altmintrea nu s'ar fi potutu, deci fu alesu D. Cogalniceanu era dsa este „mesteru mare“ in d'ald'astea, Fiindu ca pana acum n'am impartesfite nemica d'in esecese de putere ce se atribuescu guvernului romanu actualu, lasamu se urmeze fàra vre unu comentariu d'in parte-ne, estratele reproduse mai la vale dupa „Romanulu.“

„Operatiunea electorale potemu d'ice ca s'a sfer-situ, ca-ci n'a mai remasu a s'operà de câtu colegiulu alu 4-lea. Acést'a de pre urma operatiune, inceputa adi, se va sferst Sambata sér'a, si atunci, creatiunea terminata Dumineca, se va repausà in sferstiu administratiunea si justiti'a, si cu d'ins'a si printr'ins'a natiunea intréga.

„Si repausulu pentru natiune este cu atâtu mai ascuratu cu câtu ea s'a pronunciatu c'o unanimitate d'in cele mai uriasie in favorea guvernului si contr'a nostra, contr'a fostei Camere si inca, am potè d'ice, contr'a tuturoru celor-lalte partite si chiaru fractiuni.

„Triumfulu guvernului este cu atâtu mai mare, mai frumosu si mai ascuratoru, cu câtu insa-si capital'a s'a manifestatu d'asta-data in contr'a nostra si pentru guvern.

„In ori ce casu inse, celu putieniu in ce'a ce ne privece pre noi, nu vomu strigà ca productulu acestoru alegeri este ilegale. D'in contra, éca dechiaramu in fati'a guvernului si a omeniloru ca capital'a s'a pronunciatu dup'o matura gandire si deplina experientia, contr'a nostra, contr'a principieloru si lucràriloru nostre si pentru principiele si lucràrile dlui Mihailu Cogalniceanu.

„Suntemu d'intr'acei-a, cari au dreptu principiu a nu negà manifestàrile natiunii, si mai putieniu inca atunci candu ele sunt in contr'a nostra, si prin urmare, constatandu faptulu, dechiaramu guvernului ca d'in partea acestei foie nu va intempanà nici o opusetiune.

„Si in adeveru, in ceea ce privece administratiunea si justiti'a, ce amu mai potè avè a d'ice, candu ea este negresitu aprobatu de natiune si de alesii se? Guvernulu dar' are pentru d'insulu natiunea intréga, si in Camera abie se potè stracurà unulu d'in capii dreptei, d. Manolachi Costachi Iepurènu. Tari'a guvernului dar' este deplina si d'in cele mai stralucite.“

Slatin'a, 19. mart. 1869.

Inalt'ime sale domnitorului Romaniloru.

Prea Inaltiate Dòmne!

Ilegalitatele, arbitrariulu, escesulu de putere alu administratiunii d'in acestu districtu Oltulu s'au facutu dejà cunoscutu dlui ministru d'in intru si celui de justitie. Acele protestàri au remasu fàra efectu si ne vedemu siliti, Prea Inaltiate Dòmne, a redicà plangerile nostre pana la Tronu. Candu constitutiunea tierii e sfasiata si violata de acei cari au detori'a se face ca ea se fia respectata, candu libertàtiele cetatenesci sunt atâtu de nosocotite, cui, Prea Inaltiate Dòmne, deca nu Mariei Vostre potemu cere protectiune?

Spionagiuri, amenintiàri si chiar' arestàri, nimicu nu se crutia pentru a intimidà pre alegatorii si a i oprì de la exercitiulu drepturiloru lor. Se dresèza liste de proscriptiuni; se spune ca sunt 20 de mandate de arestare, cu nume deschisu, pentru a inspaimentà si a redicà libertatea acoloru d'in alegatori, cari nu profesèza opiniunile dlui prefectu. — Deja, Prea Inaltiate Dòmne, s'au arestatu câti-va cetateni, pentru cestiuni electorale si s'au inchisu in puscario la unu locu cu criminalii cei mai compromisi si in locurile cele mai infecte. Pr'entre arestati sunt: DD. Tanase Constantinescu, fostu subrevisoru scolaru, Petrica Dragoescu, fostu siefu de biurou in prefectura si se spune ca sunt si altii alu caroru nume nu l'amu potutu aflà.

E destulu, Prea Inaltiate Dòmne, se nu fie cine-va de opiniunile si pentru candidatii dlui prefectu, spre a fi pusu afara d'in lege.

Candu vedemu asemenea arbitrarități; candu prin comunele rurale delegatii se numescu de sub-prefecti, ér' nu se

tru culegerea sedulelor de votare, spre compunerea unui corp reprezentativ de 40 membri, cari apoi în sensul înstructiunii Domnului c. r. c. Pechy Manó, au să-si alea unu presedinte, si asiē a procede la fipsarea salarielor personalului necesariu, si în fine la organizarea magistratului.

Conscrierile rezultara, cā sunt 300 alegatori romani si 160 de alte natiunalitātii miste.

Comisiunea alēsa, si-a inceputu activitatea sa în aceea-si dī, cu culegerea sedulelor de votare, dara nefinindu-se, s'a continuaru si în diu'a urmatoria pana la 12 ore înainte de mediadia. Dupa prandiu indata la inceputulu consenmārii individuale si separate a voturilor, nu sufereā dubietate solidaritatea romanilor, care s'a constatat în 26-a febr., candu enuciandu-se rezultatulu scrutiniului, reesfrea în reprezentatiune 29 romani, si 11 de alte natiunalitātii diverse, fiesce cā si esti-a d'în urma cu voturile romanilor, voindu a satisfaca toturor intereselor; — dar' ce sē vedi! minoritatea în locu de recunoscintia, incede manoper'a sa; si aci se incepe stadiulu recriminārilor, si aducandu-si spre ajutoriu micu, mare, bunu, rēu, ba si minoreni, incepura a abierā si de acei-a cari nu aveāu cuventu; adusera gat'a si subseris unu protestu; asiē dara ei înainte de a se sci rezultatulu votārii s'au preparatu la lupta, si cu forti'a, per omnia, vreau suprematisare în acestu momentu; — ca martore ocularu mi-a venitu în minte fabul'a lupului cu mielulu, ei tulburāu, si totu-si voiau a pune vin'a pro romani; dara nu li-āu succesu, fiindcā romanii, cari merita tota stim'a — erāu pacifici si bine disciplinati, si dupa ce famosulu si ridiculosu protestu s'a cētū si comentatu si în limb'a romana, luara cuventulu bravii conducatori romani, cari potu servi de modelu si altor'a, adeca rdiss. d. Ionu Fodoru prot. gr. cat., duii preoti Pecirariu si Tamasiu, cari combatura protestulu si procedu'ra celoru putieni subseris, o combatura cu argumente tari aretandu cā protestulu e filius ante Patrem, de vreme ce e scriisu cu 3 dīle mai înainte de a se sci rezultatulu, si adusu gat'a subseris; oratorii si-espresera mirarea cum de se afla subseris în protestu si de aceia, cari au reesfū cu voturile romanilor ca reprezentanti, cā-ce alesii nu au temeiu de vaierare; li se spuse protestatoriloru cumcā atari întreprinderi odiose, sunt de compatimitu si despretiuitu; în locu de înfratire, sunt menite a face desbinare; li se reflectā cā prin cei 11 individi alesi, sunt reprezentate si respectate tote interesele natiunali si confessionali, cu deosebire e reprezentatu fisculu, baserecele locale, rom. catolica, ev. reformata, proprietari nobili, negociatori'a, industri'a etc., în cātu nu le a mai potutu remanē altu postulatu legalu; si cu deosebire motivarea cea necalita a protestatoriloru, cā unii d'în-tre reprezentanti alesi, adeca romanii, nu ar' avē „cultura“ sēu cā nu ar' scl scrie si cētī, fu combatuta întieleptiesce, cā acelu asertu chiaru sē fie adeveratu, cine porta vin'a cā poporulu romanu nu s'a potutu înaltā la unu gradu mai mare alu culturei, de cātu singuru numai soiulu protestantiloru? dara necultur'a nu eschide pre nimene de la esercerea dreptului sēu concesu prin lege.

Erā interesantu de minune a privi cum unulu si altulu. dedatu la predomnare d'în partid'a minoritātii — nu se sfīa a-si conglomerā merite, ce de almintre nu esistu, si a-si esprime dorerea, pentru cā nu sunt alesi între reprezentanti; inse nu s'a consideratu, ci li s'a respunsu, între aplausele celoru reprezentanti, pe cari dloru i inferara în protestu cu opitate de necultura, cā providint'a va deschide si pentru natiunea romana terenu constitutiunалу, cā-co tempulu subjugāriloru seculare a aspiratu, si increderea comuna se pote procurā prin fapte nobile si generose, dar' nu prin incrimināri, sēu cu forti'a, — asiē ce inferati de neculti, facura pe cei culti sē se uimēca si rusineze.

Abstragandu de la tote acestea d. comisariu guberniale, de si recunoscū prin enuciatiune protocolara cā: tote au decursu în ordinea cea mai buna si în confirmitate cu ordinationile superioare, nu primi juramentulu urgeatu de majoritatea absoluta, ci aflā de bine a referā despre intemplamentele mai susu specificate, si a acceptā resolvirea mai înaltā a obiectului subversantu.

Eu d'în parte-mi nu mi potu esplicā acēsta procedura, de cātu cā a vrutu sē salveze de unu alu doilea blamu sēu de a dou'a compromisiune pe reprezentanti minoritātii, alesi de romani, cā-ci e forte probabilu cā la provocare d'insii inca ar' fi depusu juramentulu.

In fine am onore a observā cā d'în partea majoritātii inca s'a insinuatu, si mai tardū predatu contraprotestu, precum si aceea cā romanii cari singuri inca formēza majoritatea absoluta, au în partid'a loru si pre altii d'în natiunalitātii diverse, si cā vrēu post tot discrimina rerum, sē aiba unu primariu de natiunalitatea Romana, ēra minoritatea chiar' acēst'a n'o voiesce si hinc illae crimae!

Despre cele urmatorie — mi voiu tienē de o datorintia sacra a face reportu.

Cor.

Noutāti Straine.

ITALIA. Diuaristic'a se ocupa cu interesu de celebrarea jubileului parintelui Piu alu IX. Unii lu saluta cu imnuri, altii — multīmea radica arm'a progresului contr'a poterei sustienuta de silitie mercenarie si de denarii stlui Petru. Liberalii ascēpta deciderea cestiunii romane. „Pres'a noua“ afirma, cā pertratāriile întreprinse de cabinetulu d'în Parisu si celu d'în Florenti'a în caus'a romana, ar' fi produsu

resultatulu urmatoru: „Armat'a italiana va ocupā Rom'a, statulu eclesiastecu se va cuprinde în famili'a staturiloru regatului italianu; pap'a inse va contrage neconturbatu tote venitele sale de pana acum, si Rom'a numai la finea vietiei sale se va potē proclamā de capital'a Italiei. Regele numai arare-ori va cercetā Rom'a buna-ora precum frecuentēza Torinulu si Milanulu.“

Sē credemu ore Pressei noue? E adeveratu cā relatiunile între Tuillierie si Florenti'a se vedu a fi conduse de amici sincera, care la totu casulu trebue sē aiba nu putiena importantia în privinti'a justeloru aspiratiuni ale italianiloru. Pote fi cā venitorulu celu mai apropiatu va probā, cā Napoleonu III. nu-si pote renegā principiulu celu mare prochiamatu în favorea natiunalitātii, în care se concentreza aspiratiunile si nisuintiele poporeloru luminate.

Agendele sinodului ecumenicu iaca nu sunt ignorate, ele ocupa nu putiena parte d'în atentiunea Europei. „Correspondenti'a“ italiana impartasiesce unu detaiu d'în elaboratulu comisiunii insarcinate cu compunerea programului agendelor sinodali. Lu reproducemu: „Doctrin'a confirmata de toti episcopii sinodului generalu, cā puterea lumēca a papei este una necesitate morala, va eserceā cea mai salutaria (Ore? Toma.) influentia asupr'a opiniiloru domnitoriloru si natiuniloru; va consolidā potestatea besericei, si va mediu-loci ca provinciile usurpate (!) de revolutiune sē se redēe statului eclesiastecu. Se va decretā de dogma înfalibilitatea (!) papei si supremitatea lui fatia cu sinodulu generalu.“

Minunatu! Lutulu — arda-lu foculu — ar' vrē a stralucē ca soarele! Omu infalibilu! Dar' sē lu lasāmu a se leganā în gondola ilusiuniloru sale pitoresci.

„Press'a noua“ aduce si cate-va detaiuri despre solemnitatea jubileului papalu celebratu nu cu mica pompa în 11 l. c. le lasāmu sē urmeze:

„Adi demanētia la 4 ore salvele de tunuri si sunetulu campaneloru anuciāu locuitoriloru Romei reversarea dīlei solemne. Mis'a celebrata de pap'a în beserie'a lui Petru a fostu pomposa. La 150 de persōne, în fruntea loru patru copli orfani d'în institutulu orfanalu „Tata Giovanni,“ între ei si tenerulu Mortara, s'au cuminecatu. Imbuldiē! a omeniloru erā forte mare.

La 5 ore dupa amēdi pap'a a primitu tōte deputatiunile catoliciloru, între aceste si pre multi austriaci. Dupa prezentarea si inmanuarea donuriloru si dupa sarutarea picioriloru, pap'a a tienutu una cuventare în limb'a italiana, pronuciandu-o în tonu înaltu si cu ore-si-care accentuatiune oratorica. Elu dīse, cā beserie'a catolica va triumfā totude-un'a în luptele contr'a inimiciloru sei atātu aperti cātu si oculti. Rom'a trebue sē remana centrulu adeverului eternu.

Dupa ce pap'a mai adause cu voce emotiunata sperarea, cā santulu scaunu va reesf mai mare si mai înaltiatu d'în luptele presintelui, impartī celoru presinti binecuventarea, ēra cesti-a erupsera în vivatele indatenate.

Mai tardū pap'a se urcā pre balconu, de unde privi preste tōta Rom'a, impartīndu multīmii postata în piēti'a lui Petru binecuventarea sa. Sēr'a s'a arangeatu una girondola si unu focu artificiosu pre Montoriulu lui Pietru. Benedicērea cardinaliloru si aministrea indulgentiei de 7 ani pentru toti cei ce s'au prezentatu acolo cu ocaziunea solemnitātii, se va intēplā mane în beserec'a lui Ignatu. Iluminatiunea de asta sēra fū grandeosa. Oficiulu postale a fostu închisu tota diu'a. Ministrulu cancelariu de resbelu a tienutu revista preste trupele d'în Rom'a.“

„Italie“ spune, cā unu cardenalu betranu suci d'în capu cu ingrigire vedindu immensa pompa lumēca ce o desvoltā pap'a cu ocaziunea misei de aur. Pontificele fu de fatia la concertulu ce se tienū în Capitoliu. Amnestiarea se estinse preste acceptare. Venanzi, Galmanelli, Matrioli d'Agostino si alti condamnati politici fure eliberati. Cei condamnati la 20 ani voru suportā numai a trei-a parte d'în acēsta pedēpsa incependu de la diu'a arestārii loru. Avocatulu Petroni, amiculu lui Mazzini, fu agratiatu.

FRANCIA. Bugetulu mil. trecū prin ciurulu corpului legislativu, producundu discussiuni interesante atātu în privinti'a situatiunii interne cātu si cu raportu la relatiunile Franciei cātra poteriile vecine. Generariulu Niel se incercā a constată cā bugetulu de estu-timpu este bugetulu pācii; inarmāriile d'în an. tr. si cur. s'au facutu numai în favorea pācii; tote nisuintiele regimului Francesu au tinsu si tindu la asecurarea pacii. — tote în favorea pācii! Ce e dreptu inca n'audfīmubuitulu tunuriloru, inse n'am cutediā a pune unulu la suta afirmandu, cā inarmāriile ar' potē impededā erumperea crisei ce cloctesce în sinulu Europei. Noi conosemu numai unu mediu locu aptu pentru asecurarea pācii durabile, si acestu-a este: libertatea! —

Marchisulu Lavalette respondiendu la interpe-

latiunea lui J. Favre constata nesce relatiuni amicali între Franci'a si Germani'a. Evenimintele decurse în Germani'a n'au atinsu nemediulocitu interesese Franciei — dīce Lavalette, si tempulu va întocmē ce'a ce a stricatu. Precepemu ce va sē dīca acēst'a — reflecta unu corespundinte: tempulu întrebuintēza pre omeni de mediu loco, ēr' omenii voru întrebuintia arm'a pentru ca ce s'au stricatu sē se întocmēca în masīn'a ecuilibrului europēnu.

Ministrulu raporta apoi despre relatiunile fatia cu Itali'a, dīcundu: Referintiele nostre în privinti'a Italiei sunt favorabile. Ministeriulu italianu a pasītu de nou pre calea principiiloru conservative. Dreptulu întrenatiunалу condamna principiile agresive, cari produsera catastrofa de la Mentan'a. De alta parte organizatiunea poteriloru guvernului papalu e în progresare. Momentulu inse n'a sositu, în care revenindu la conventiunea d'în septemvre, sē potē desiertā districtulu papalu.

Una telegrama d'în Parisu în 13 aprile spune, cā „Journal Officiel“ publica epistola imperatului Napoleonu adresata în 12 aprile a. c. ministrului Rouher în privinti'a celebrārii natalei seculare a lui Napoleonu-Bunaparte I. Autografulu dīce: Celu mai bunu modu pentru celebrarea acestui jubileu natiunалу este: respandirea substintiei bune între betranii sci companioni. Cassele depositarie si de conscriere s'ar' potē insarcinā ca sē dēe soldatiloru betrani pensii mai mari pre tota viēti'a, camerele ar' votā pre sēm'a acestoru casse credetulu necesariu spre acoperirea anticipatiuniloru sale. — Estu-modu conclusele bugetarie nu s'ar' schimbā. — Imperatulu ar' dori, ca de la 15. l. c. incependu totu soldatulu care a servitu în tempulu republicei si alu imperiului primu sē capete una pensie de 250 franci. — Imperatulu spera, cā corpulu legelativu va primi cu afectiuni natiunali proieptulu acestu-a. Corp. leg. va cugetā ca si mine — dīce imperatulu, cā în tempulu candu se plangu de latīrea scepticismului nu va fi neoportunu a premiā devotamentulu patriotica pentru a lu reimprospētā în memori'a generatiunii mai noue. A suscitatā suvenirile mari istorice insēmna a vivificā credint'a în venitoriu; a se inchinā memoriei barbatiloru mari insēmna a recunosce una d'în-tre cele mai luminate revelatiuni ale vointiei divine.

Cuvintele ministrului Lavalette afla resunetu în cele mai multe foie franceze; „Journ. des Debats“ scrie: Efeptele cuventārii lui Lavalette se potu atribui fāra indoiēla dechiaratiuniloru pacinice, cari espresse în numele guvernului, intēpinara unu resunetu lungu si salutariu în Europ'a tota. „Libertē“ inse nu e multiumita cu dechiaratiunile marchisului, pentru cā Lavalette liniscī pe Prussi'a mai multu de cātu se cuveniā dupa tratatele secrete d'în 1866. Guvernulu, ce are onorea d'a se numi guvernulu france-su, fiindu preparatu pentru resbelu nu pote sē vorbēca cu destula reserva si moderatiune despre resbelu ēr'candu voiesce pace cuventulu sēu nu pote fi destulu de barbatescu si superbu.

Juliu Favre interpelandu pre ministrulu esterneloru dīse, cā Franci'a a gerfītu interesese Greciei în favorea Turciei. Lavalette nu primesce de buna asertiunea acēst'a. Scopulu Franciei a fostu sustinerea pācii în resaritu, dreptu aceea desaprobā rescopla, ēr' pre Turci'a o indemnā a observā cea mai strinsa moderatiune. Alcum Greci'a nu aveā neci armata, neci flota, neci bani; daca Turci'an'ar' fi fostu retienuta, Greci'a erā perduta; deci nu s'au sacrificatu interesese Greciei. Am crutiātu demnitātea ei astfelu, în cātu Europ'a fu constrinsa a acceptā septemane întregē dupa resolvirea unu statulu micu — ore fi-va pace sēu resbelu? Deci Greci'a estī consolidata d'în crise, si tenerulu sēu rege i se dede ocaziune spre a desvoltā energia si activitate laudabile. Spiritele s'au domolitu (?) dejā nu numai în Greci'a, ci si în Romani'a, Bulgari'a, si Bosni'a. Resolvirea pacinica a intereselor s'a reinceptu. În privinti'a politica dlu Lavalette sustiene tratatulu d'în 1856 de la Parisu.

Varietāti.

* (Dovada eclatanta despre lips'a libertātii personale în tiēra cea santa a regelui Stefanu). D. Grigoriu Vitēzu proprietariu în Teac'a (Transilv.) viptima a abususului de potestate si a urei natiunale fu eliberatu d'în prinsore în 27 Martiu, a. c. dupa ce cu vatemarea libertātii personale fu tienutu prinsu aproape patru lune de dīle adeca d'în 8 Dec. a. tr. — Cetindu noi mai înainte într'unu diuarium sasescu machiavelistic'a incunoscintiare despre caus'a arestārii (cā D. Vitēzu ar' fi compromisu d'în caus'a pronuciamentului, apoi pentru suspitiunea unoru relatiuni ilegale cu omeni d'în Romani'a libera) ēra mai tardū în diuariele magiare d'în Ardealu demne consotie a le fiiondreii sasesci, maiestritile variante a supr'a arestārii cestiunate, cunoscandu apucaturele cele seculari a le omeniloru silei, m'am convinsu indata a priori cā D. Vitēzu este persecutatu fāra de causa si cā aceea se cerca cu luminarea, — am întrevēnitu la ministr. just. si D. secret. de statu, alter ego alu ministrului, mi-a apromisu cā va cere actele resp. dar' se vede cā s'au cerutu numai reportu de la

cei ce facuse ilegalitatea, si l'a, firesce că acesti-a nu poteau să se dea de golu ci fara-de-legea lor o cumulara cu alta fara-de-lege, facundu reportu oficialu falsu, adeca mintîra. Ministrulu sedusu, basatu pre reportulu minciunosu mi-dede respunsulu publicatu in Nr. 9. a. c. alu „Feder.“ — Acum D. Ministru va avè cu unu datu mai multe pentru a cunosce unu felu de omeni d'între subalternii sîi, cari compromitu justiti'a magiara in ochii lumii si o punu într'o categoria cu cea turcesca, éra diet'a tieriei in sess. viit. va avè detorintî'a santa a garanță prin lege fundamentulu totoruru libertătiloru, libertatea personale a cetăteniloru, carea in imperiulu austro-magiaru este vorba gola. — Aseptămă ca sê primimu unu reportu fidelu despre acestu tristu incidentu si despre persoanele cari au colucratu ca factori ai silei. — Noi aflandu-ne in 8—10 dec. a. tr. la Clusiu, apucasemu de veste că insu-si comitele supr. Eszterházy inca ar' fi fostu unulu d'între factorii arestării Dluui Vitézú.

* * (Notandum.) In loculu Dluui Sig. Popoviciu alesu deputatu dietalu s'a alesu vice-comite sustitutu in comitatulu Aradu D. Georgiu Constantini cu 191 contr'a 92 ale Dluui Emanuilu Misiciu candidatulu Romaniloru. Éca fruptele pactulu inchiatu cu ungurii — frati aradani!

* * (Mitingu.) Organulu democratiloru-socialisti „Vocea poporului“ d'in Prag'a anuncia, că in septeman'a venitoria se va tiene unu mitingu in care lucratori capitali voru rechiamă dreptulu intruniriloru si reducerea tempului de lucru.

* * (Literariu.) Amu primitu nrulu XXIII. alu „Archiivulu“ pentru filologia si istoria, cuprinde urmatoriele: 1) Fantasie etimologice. 2) De latinitatea limbei romane. 3) Scrietorii vechi de Daci'a. 4) Documente istorice baserecesci. 5) Critic'a dlui Maiorescu. 6) Corespundintie vechie si noue. 7) Fasti-i Romani. 8) Comentariu. 9) Notitie diverse.

(Denique) Dlu m. Goro ve este alesu (cu umanitate) de deputatu dietalu in cerculu Bobro in cottulu Arv'a (tier'a masliniloru), firesce dupa ce alesulu cerculu D. Soltanu Zmeskal, denumitu de oficiantu cu rangu inaltu la armata de aperature, a abdisu (in favorea dlui ministru cadutu in Pest'a!).

* * (Cetinu) in o foia ung. câ partit'a opusetiunale ung. d'in Alb'a-Iuli'a va susterne dietei unu protestu contr'a alegerii deachistiloru Acusiu Barcsay; protestulu ar' fi provediutu cu documinte multu picante despre abuserile facute cu ocaziunea alegerii. N'ar st' a scote la lumina tote abuserile si mediulocele meschine, cu cari cei nerusinati se obtrodu a face parte in legelativ'a tieriei. Pre unii ca aceia trebuie inferati câtu de bine, ca sê i cunosca lumea.

* * (Opusetiunea) unгурésca d'in Transilvani'a face magnum aldamas de bucuri'a invingerii ce reportă corifeulu sêu Ladislau Tis'a (alesu in cottulu Turdei) contr'a partitei deachistiloru.

* * „P. Ll.“ spune, că maresialulu locutiente Meuringu dupa sosirea sa d'in Florenti'a fu chiamatu indata la m. s. imperatulu in Bud'a pentru a i enarà detaiatu primirea ce lu intempină la curtea d'in Florenti'a. Enaratiunea va fi fostu frumosa de siguru.

* * Stistic'a oficioasa a Russei arata, că in Rusi'a la inceputulu an. 1869 au fostu 393 tipografie, 327 de litografie, 413 de librerie si 221 de bibliotece publice.

* * (Curiosu.) Cu ocaziunea alegeriloru d'in urma, nrulu votantiloru (col. III.) d'in Bucuresci s'au urcatu la 18989. Liberalismulu guvernulu actualu este ore a se atribui acestu crescamentu?

* * (Bibliografia.) Viéti'a lui Cuza-Voda memoriu istoricu de Demitru Bolintineanu. Faptele si omenii acei epoci; divanulu ad hoc d'in Moldov'a. Alesandru Cuza se alege Domnu in Moldov'a, apoi in Romani'a. Faptele si omenii acei epoci care vinu sê face si epoc'a de asta-di. Administratiunea in intru se degrada cu totulu, politic'a d'in afara se radica, se face demna si triumfa. 2 Maiu dâ resufletu poporului si burgessii se calca de guvernulu, pactulu d'in 2 Maiu. Suveranitatea natiunii calcata de Domnu si de ministri. Natiunea in dreptulu sêu, contr'a camerelor alese prin violentia si coruptiune, destitua pre Domnu si alege principe strainu ca o garanția pentru respectarea in viitoru a pactului intre natiunea suverana si Domnu. Sistemulu vechiu intarzia in celu nou prin omenii vechi. — Pretiulu 2 Sfanti, la Libraria Socecu si Ioanide in Bucuresci.

Sciri electrice.

Parisu, 11. aprilie. Thiers respunse la declaratiunile marchisului de Lavalette facute in siedinti'a de sambeta a camerei legelative, dîcundu, că Franci'a trebuie să privésca cu multu indiferentismu intemplamintele d'in Germani'a. — De candu esiste convictiunea, că Franci'a nu nutresce cugete de ingerentia, simtiemintele federalistice incepu a se misca de nou, si aceste nu este ertatu a le sugrumă, pentru că ele éra-si potu vindecă nenorocirea, ce au produs'o Europei si mai alesu Franciei in cei trei ani d'in urma.

Rom'a, 11. aprilie. Pap'a cu ocaziunea jubileului dede amnestia generala, carea se estinde si asupra celoru condamnati in cause politice.

Madridu, 11. aprilie. Bandele carlistice s'au incercatu a atacă garnison'a d'in Seo-Urgel, inse fure respinse suferindu una perdere mare.

Vien'a, 12. aprilie. Imperatulu a primitu adi dupa amedi la 2 ore pre generalulu italianu Sonnazu si pre comitentele sêu, si fure invitati la prandiu imperatescu d'in preuna cu Beust, Kuhn si Möhring.

Vien'a, 12. aprilie. Proclamatieuna, prin carea se va sistă starea esceptiunala d'in Prag'a, e tiparita dejă.

Vien'a, 12. aprilie. Imperatulu se va reintorče la Bud'a in septeman'a venitoria; éra principele de corona si princes'a Gisel'a la finea lui aprile voru merge la Gödöllő.

Belgradu, 12. aprilie. „Vidovdan“ dîce, că comand'a suprema turcesca ar' fi transpusa de la Monastiru la Lariss'a. La Volo sunt concentrate optu năi de resbelu su comand'a lui Ibrahim pasia.

Madridu, 12. aprilie. In Granad'a s'a descomperitu una conjuratiune carlistica, si s'au arestatu mai multi participatori.

Brusella, 12. aprilie. Tumultulu lucratoriloru d'in Seraing s'a imprasciatu eri de trupe. S'au intemplatulu mai multe vulnerări. Sistarea lucrăriloru n'au luat dimensiuni mai mari.

Madridu, 12. aprilie. Serrano confirma, că situatiunea d'in Cuba a devenitu mai amenintatoria.

Rom'a, 12. aprilie. Una deputatiune germana a prezentatu papei unu milionu de franci, ér' alt'a unuresca mai multe sute de mii de franci.

Madridu, 12. aprilie. (Siedinti'a Cortesului) Canoniculu Manterole ataca libertatea de pressa si apera pre cea religiuinaria, reclamandu de religiune de statu religiunea catolica cu eschiderea celoru-alalte religiuni; si in fine pretinde restituirea bunuriloru secularisate. In una siedintia de eri a progresistiloru Primu a dechiaratu de repetite ori, că d'insulu nu va da mana de ajutoriu unei restaurări a carlistiloru sêu a burboniloru, si provoca partit'a revolutiunaria la unire intima, pentru a salvă libertatea.

Washington, 12. aprilie. Presedintele Grant a denumitu pre Iohn Hay de consulu la curtea d'in Vien'a, si pre fostulu guvernatoru Curtinu de consulu la S. Petropole. Motley se va numi consulu la Londr'a.

Belgradu, 13. aprilie. Trei ingeneri ai societăti Offenheimu insociti de unu comisariu guvernialu au caletoritu in intrulu tieriei, pentru a suscepe lucrările pentru calea ferata Belgradu-Alesinazeru.

Parisu, 13. aprilie. In siedinti'a de eri a camerei legelative Picard a vorbitu contr'a sustinerii comandelor militare. Ministrulu de resbelu, maresialulu Niel se dechiară in favorea sustinerii, si facia cu ingrigirile resbelice se provoca la concediările d'in urma dîcundu, că organizatiunea militara a Franciei are avantagiulu, că concede a pune armat'a in 8 dîle pre picioru de bataia fara de a conchiamă contingente mari si de a escitā atentiunea poteriloru straine.

Vien'a, 13. aprilie. In siedinti'a de adi a casei de josu s'au inceputu desbaterile generali a supr'a reformării contributiuniloru de pamentu; in favorea reformării vorbira Kaiser, Mende si Eichhof, éra contr'a ei Plankensteiner, Grocholski si Roser. — Dupa ace'a desbateria generala s'a inchiatu.

Vien'a, 13. aprilie. Corespundinti'a sen. imp. dîce, că sesiunea senatului imperialu se va inchide in septeman'a d'antăiu a lunei lui maiu. In lun'a lui iuliu se voru intr'unu la Vien'a delegatiunile imperiului. — Dietele provinciiloru austriace se voru conchiamă pre lun'a lui septemvre, si la mediloculu lui noemvre se va redeschide sesiunea senatului imperialu. — Generalulu Sonnaz va prandî joi la cancelariulu imperialu c. Beust.

Parisu, 13. aprilie. Principele Carolu si princes'a d'in Prussi'a reintorcundu-se d'in Monaco, au sositu eri in Nimes.

Parisu, 13. aprilie. Adi s'au inceputu in camera legelativa pertratara bugetulu pentru Algeri'a.

Madridu, 13. aprilie. In siedinti'a de adi a cor-

tesului s'au continuatu pertratara proeptului de constitutiune. — Vanterola combate teoriile democratice a le lui Castelar.

Washington, 13. aprilie. Senatul a respinsu conventiunea inchiata cu Alabam'a. Presedintele a numitu pre dlu Horace Rublec consulu in Svitiar'a.

Parisu, 13. aprilie. Camer'a legelativa a primitu bugetulu ministrului de resbelu. Amendamentulu relativu la desfiintirea gardei imperatesci si la reducerea stării efective a armatei la 200,000 de barbati s'a respinsu. Senatul a aprobatu conventiunea cetăti Parisu inchiata cu Credetulu-fonciaru.

Florenti'a, 13. aprilie. Principii de Sachsen-Meiningen si Sachsen-Altenburg au oferitu regelu si principelui de corona Umbertu crucea cea marea ordului familiaru sachsen-ernestinu.

Belgradu, 14. aprilie. „Vidovdan“ publica cerculariulu cancelariulu imperialu c. Beust indreptatu reprezentantiloru ces. reg. d'in strainetate, in care scirile despre nesecuritatea corespundintiloru politice d'in Austro-Ungari'a se dechiară de calumnie. De la impacatiunea cu Ungari'a — dîce numitul cerculariu — la ministeriulu esterneloru d'in Vien'a nu mai esiste vre-unu despartimentu relativu la acele. Art. 10 a constitutiunii ascurăza secretulu epistoleloru, si ministrulu comericiulu a recomandatulu oficialiloru postali cea mai stricta oservare a art. 10.

Agramu, 14. aprilie. Diet'a a respinsu petitiunea ordului Trapistu pentru a i-se concede fundarea unei colonie pre terenulu croatu, éra ce'a a comunităti Vucovarului-vechiu, relativa la emanciparea gidaniloru, fu primita.

Vien'a, 14. aprilie. Telegramele vienesi ni spunu că s'au inceputu negociatiunile pentru candidatura locutenentulu Möring de presedintele ministeriulu.

Vien'a, 14. aprilie. Eventualitatea, că in Spani'a se va proclamă republic'a, e obieptulu celoru mai seriose negociatiuni intre Franci'a si Itali'a.

Vien'a, 14. aprilie. Alalta eri s'au suscrisu in Florenti'a decretulu pentru vinderea bunuriloru secularisate.

Belgradu, 14. aprilie. „Vidovdan“ dîce, că consulu anglésu d'in Petropole a sositu la Constantinopole, unde fu primitu de sultanulu in audientia, si insocitu de principele si princes'a de Wales, a conferitu cu marele-veziru.

Vien'a, 14. aprilie. (Siedinti'a senatului imperialu). La ordenea dîlei e pertratara generala a proieptulu de lege relativu la darea fonciara. Ministrulu financeloru dechiară, că nepotendu-se adauge la contributiune, guvernulu s'a ingrigitu pentru una impartîre mai legala a contributiunii, urmandu principiulu fundamentalu, că erogatiunile sê fie acoperite prin perceptiuni. Reformarea dării fonciare trebuie sê premérge totoruru celoru-alalte reforme, pentru că aplicarea ei pretinde unu tempu forte lungu. Legca cestiunata nu statoresce sume contributiunarie si nece nu le prejudeca, ci reguléza numai modulu impartîrii pre bas'a ecuităti. Guvernulu nu are de scopu urcarea dării fonciare, ci numai constringe pre posesorii, cari pana acum au solvitu contributiune forte ne'nsemnata sêu n'au solvitu de locu, ca sê respunda contributiunea cuvenita. In fine ministrulu combate ingrigirile espresse facia cu proieptulu d'in cestiune.

Bucuresci, 14. aprilie. Éra cerculeza faime despre una crise ministeriala. Camer'a se va deschide la 11. maiu. Domnitoriulu va caletori domineca la Iasi.

Vien'a, 15. aprilie. „Presse“ de adi dîce, că Franci'a ar' fi propusu Austriei si Italiei, a se offeri guvernulu pontificalu ocuparea colectiva a Romei su decursulu conciliulu ecumenicu, negociatiunile s'au si inceputu in privinti'a acést'a intre Franci'a, Austri'a si Itali'a.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu:

ALESANDRU ROMANU.